

BUTLLETÍ

de l'associació cultural catalana

als països nòrdics

~les quatre barres~

ANY 1986 NÚM 32

BUTLLETÍ
DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL CATALANA
ALS PAÏSOS NÒRDICS
LES QUATRE BARRES

Publicació (Tidskrift) : ISSN 0349-6120
Editor (Utgivare) : Les Quatre Barres
Humlegårdsgatan 17 2tr ög
114 46 Stockholm
Suècia
Compte Corrent Postal : 970916-3
(Postgirokonto) Stockholm
Editor responsable : Ramon Cavaller
(Ansvarig utgivare)
Cap de redacció : Ramon Bohigas
(Redaktör)
Maqueta (lay-out) : Jordi Bota
Impressió (Tryckning) : Trycksam AB, Gävle
Subscripció anual : Països Nòrdics, 40 corones
(4 números) altres països, 50 corones
Årsprenumeration : Norden, 40 kronor
(4 nummer) andra länder, 50 kronor
Quota socis de : 85 corones (Butlletí inclòs)
Les Quatre Barres
Medlemsavgift föreningen : 85 kronor (med Butlletí)
Les Quatre Barres

oooo00oooo

SUMARI 4/1986 - Núm./nr 32, any IX (årgång 9)

Editorial.....	3
Correu.....	4
Notícies.....	6
Kulturella nyheter från de katalanska länderna.....	7
Böcker.....	12
Un escriptor català en llengua sueca.....	14
Famos pianista canvia de domicili.....	16
L'artista col-laboradora:Ulla Koistinen.....	19
Medverkande konsnär:Ulla Koistinen.....	20
Vi gav oss ut i världen.....	21
Converses Baleàriques (X).....	24
Poesia.....	26

Foto portada:"La Pedrera" F.Català-Roca

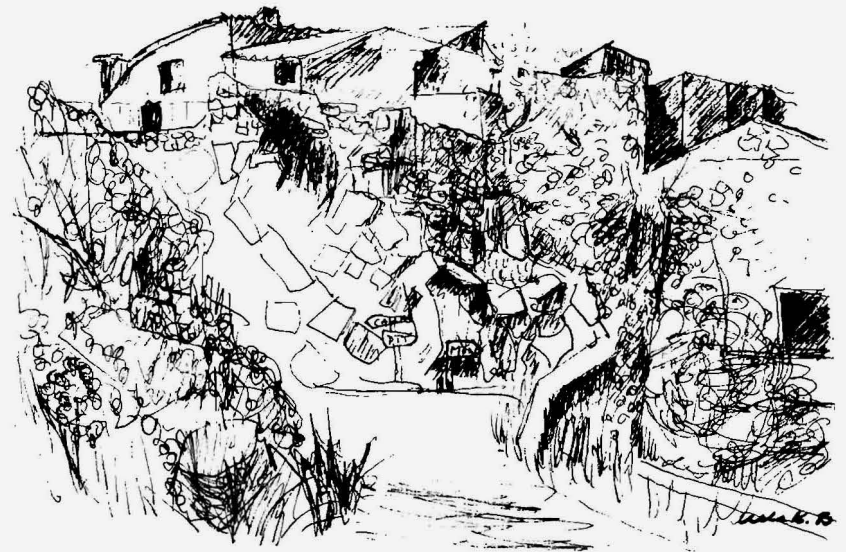
EDITORIAL

Tot el món sap ja que Barcelona és la ciutat organitzadora dels Jocs Olímpics de 1992. No hi ha dubte que aquest esdeveniment farà que la capital catalana sigui durant uns anys un gran motiu d'interès internacional.

Per tant, si els organitzadors volen, els jocs olímpics poden convertir-se en una avinentesa extraordinària perquè tot el món descobreixi finalment l'existència del poble català. Ara per ara, ni a Suècia ni a molts altres països europeus - sense anar més lluny - sap gaire gent qui som, i que tenim una llengua i cultura pròpies.

Els Jocs Olímpics són, doncs, una ocasió idònia... si es vol aprofitar!

R.B.

Revistes i publicacions rebudes:

Diari AVUI, Barcelona
El Llamp, núms. 56-60
Lluïta, València, núms. 47-48
Notícies de la Generalitat de Catalunya, núms. 19
Orfeó Català de Barcelona, núm. 98
Butlletí informatiu del Centre Català de Rosario,
Argentina, núms. 44-45
Informació, Ginebra, núm. 51
Pòrtula, Informatiu cultural de Marratxí, Mallorca, núm.
51, 52
L'Esqueix, de Winterthur, núm. 17
Lligam, de Brussel·les, núm. 9
Catalunya, First Catalan Magazine in Canada, núm. 109
Xipreret, de l'Hospitalet de Llobregat,
Notícia Catalana, Casal de Madrid, núm. 10
Casal dels Catalans de Califòrnia, butlletí núm. 10-11
Acció Cultural del País Valencià, butlletí núm. 29
Butlletí de Xarxa Cultural, núm. 24
L'Opinió, Premià de Dalt, setembre 86
La veu d'Unió, d'Unió Democràtica de Catalunya, núm. 162
Quaderns de la Fundació Caixa de Pensions, núm. 33
La Ciutat, de l'Ajuntament de València, setembre-octubre
86
Euskadi information, setembre 86
Zarzal, Centro Español de Gotemburgo, núms. 8-11
Información Cultural
Carta de España, núms. 335-340
España 86, 159-160
Boletín Cultural de Madrid, núms. 59-60
La Región Internacional
El Socialista, octubre 86
El País semanal, Madrid
ABC semanal, Madrid
Mundo Obrero, 402-411

Cartes i circulars:

De la Generalitat de Catalunya, Servei d'Affers Institu-
cionals

Del Casal de Catalunya, de Buenos Aires

De l'Obra Cultural Alguerese un comunicat de premsa, del
que reproduïm el següent:

"S'és constituïda a l'Alguer l'OBRA CULTURAL per la
voluntat d'un nombrós grup de persones que de molt de

temps treballen per intensificar els vincles entre
l'Alguer i els Països Catalans.

L'exigència de constituir una nova associació a l'Alguer
era advertida sobretot d'aquells que creuen a una
relació nova entre la comunitat alguerese i aquelles de
llengua catalana, amb la fi de fer conèixer no solament
una cultura entre les més vives d'Europa, si no fer-ne
el punt de referència per llançar de nou la nostra
cultura..." Donem la nostra enhorabona a la OBRA
CULTURAL ALGUERESA.

Institut Català de Serveis de Joventut

Jan Kunicki, de Lomma, ens envia poesies i ens demana el
butlletí

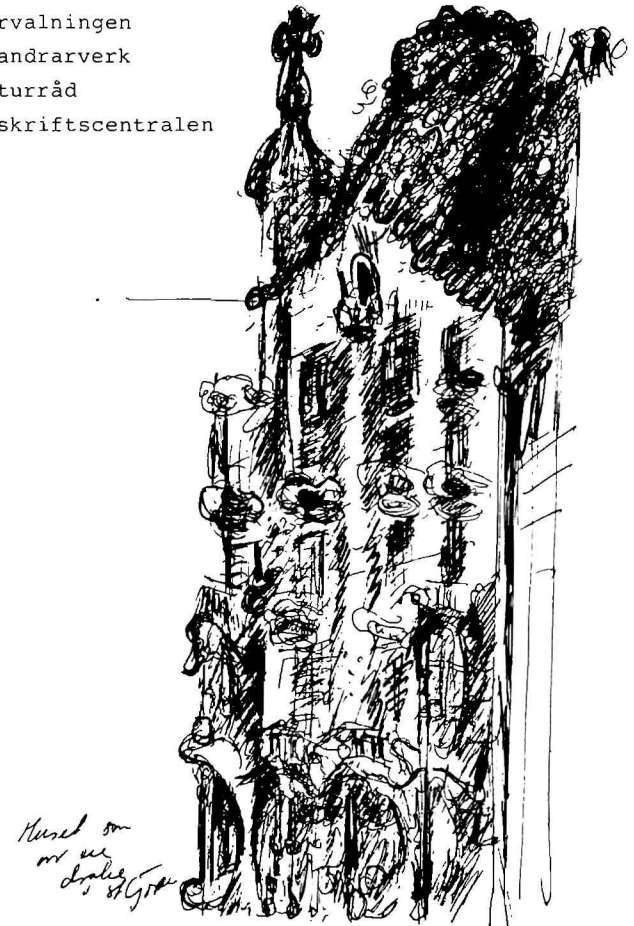
Josep Massat i Muntaner ens envia el llibre "L'Associa-
ció Internacional de Llengua i Literatura Catalanes
1968-1986" i "L'Enveja" de Josep Pin i Soler

Invandrarförvalningen

Statens Invandrarverk

Statens Kulturråd

Esselte Tidskriftscentralen

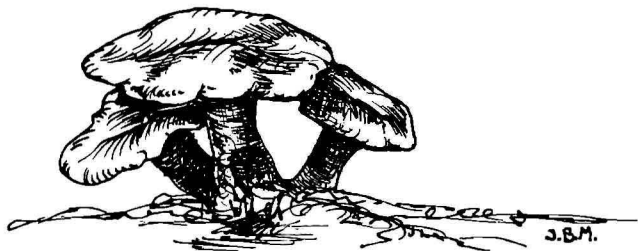
NOTICIES

SEGUINT la tradició establerta a la nostra associació, el 2 de novembre proppassat, dia de Tots Sants, ens vam reunir per a celebrar aquesta típica festa de la tardor catalana.

Enguany, a més dels panellets de rigor, vam poder degustar un autèntic pa de pessic gegant de Sant Guim (La Segarra) obsequi dels pares de la nostra Vice-Presidenta Maria del Carme Dahlin, que passaven uns dies a Estocolm.

Després de prendre cafè vàrem passar la darrera "Crònica Catalana" que hem rebut, és a dir, el vídeo amb una miscel.lània dels fets més destacats a Catalunya que la Generalitat te la gentilesa d'enviar-nos periòdicament. Més d'un de nosaltres va sentir una mica d'enyorança al veure les imatges estimades dels nostres carrers, places i parcs, i la vitalitat i colorit de La Rambla. Vam mirar per la finestra i al veure la foscor de la tardor sueca vam sospirar una mica.

Un detall simpàtic d'aquesta trobada va ésser el poder tenir entre nosaltres el soci més gran, Ernest Dethorey, President Honorari de la nostra associació, de 85 anys, i el més petit de tots, el minyó Pau Bota, de només sis setmanes./MARIA ROSA FAURE DE DOMÈNECH.

KULTURELLA NYHETER FRÅN DE KATALANSKA LÄNDERNA

Allmänt

DET ÄR ONT OM PENGAR till katalansk kultur. Många katalaner trodde när självstyret infördes 1980, att deras skattepengar till kulturändamål inte längre bara skulle användas för den spanskspråkiga kulturen. Men självstyret har mest blivit en formalitet och gäller knappast ekonomin. Den centrala staten behåller fortfarande 71% av alla skattepengar. Av resten får kommunerna 15% och de självstyrande regionerna 14%, enligt en studie som spanska finansdepartementet själva gjort.

Om man gör internationella jämförelser, ser man att i Italien behåller regionerna 25% av skatteintäkterna, de federala staterna i USA behåller också 25%, i Västtyskland 26% och i Kanada 40%.

Katalonien är dessutom det område som får minst pengar per invånare i Spanien. Trots att regionen omfattar 15,8% av befolkningen i Spanien och bidrar med 20% av alla skatteintäkter, får Katalonien per invånare i offentliga investeringar mindre än hälften av medelsiffran för hela spanska staten. Till offentlig service får Katalonien också mindre pengar, motsvarande 860 kr/invånare per år, när medelvärdet till de övriga spanjorerna är 1.260 kronor. Katalonien, som efter strukturrationaliseringar inom industrin har 18% arbetslöshet, får dessutom bara 8,5% av statens utgifter för att bekämpa arbetslösheten.

Det finns ett påtagligt missnöje bland befolkningen över den ojämlika fördelningen av skattepengarna. Men faktum är att efter 250 år av osjälvständighet och olika diktaturer är man i Katalonien ganska van också vid att betala mera skatt än övriga Spanien. 1714, när Katalo-

nien ockuperades efter Tronföljdskriget bestraffades katalanerna med "el Cadastre", en speciell skatt. I boken "Geografia de Catalunya" säger författaren F. Flos i Calcat att om man tittar i den spanska statistiken över handel- och industriskatt t ex över åren 1888-1890, kan man se att i Katalonien betalade man mer än dubbelt så mycket i skatt per invånare som övriga spanjorer. Importen från utlandet och de spanska kolonierna beskattades under denna tid fem gånger högre i Katalonien än i övriga Spanien, enligt samma författare. Efter inbördeskriget 1936-39 infördes där också under en tid en speciell straffskatt för industrin.

Alla katalanska politiker klagar över den orättvisa fördelningen. Många anser att det pågår en ekonomisk urholkning av självstyret, med syfte att förlama det och att i praktiken tvinga fram en återgång till den gamla och ineffektiva centralismen. I boken "Narració d'una asfíxia premeditada" (Berättelse om en överlagd strypning") som kom ut i fjol, beskriver politikern Trias Fargas i siffror den orättvisa fördelningen av skattepengarna.

Från Madrid säger man att olikheterna i fördelningen beror på att de rika regionerna i Spanien måste hjälpa de fattiga. Men med tanke på att Madrid är en av de rikaste städerna i landet och dessutom det område som nu får mest offentliga investeringar per invånare - motsvarande 800 kr, vilket är nästan tre gånger mer än vad katalanerna får (1984) - är det lätt att föreställa sig vilka reaktionerna är i Katalonien på dessa argument.

La Generalitat, den katalanska autonoma institutionen, har vid flera tillfällen krävt en rättvisare ekonomisk fördelning av centralregeringen. Förhandlingar har varit på gång under en tid.

Den sneda fördelningen av skattepengarna har gjort att det inte heller under den nuvarande demokratin funnits

normala resurser för att främja den katalanska kulturen. Den spanskspråkiga däremot, som så länge från officiellt håll har framställts som "den enda" i Spanien, har aldrig tidigare haft så mycket pengar som nu. Decentraliseringen efter 1980 har gjort att ansvaret för kulturen överförts till de självstyrande regionerna liksom t ex i Tyskland, där man följaktigen har avskaffat kulturministeriet. Men i Spanien, förutom att man inte har gjort detta, förfogar kulturministeriet över dubbelt så mycket pengar som de självstyrande regionerna har tillsammans till kulturändamål.

*

Böcker

"CATALAN LITERARY ACTIVITY IN 1985" heter den först utkomna av en serie årsböcker på engelska som kommer att beskriva de viktigaste händelserna i Kataloniens kulturliv. Den nu publicerade volymen redogör för den litterära produktionen på katalanska och översättningar från andra språk till katalanska inom områdena romaner, poesi, teater, essäer och litteraturforskning.

Litteraturkritikern Isidor Cònsul ansvarar för utarbetningen. Serien fortsätter närmast med en årsbok om massmedia, författad av journalisten Josep Maria Casasús. Dessa årsböcker, utgivna av Centre UNESCO i Katalonien kommer att delas ut till personer eller institutioner som har kulturella band med Katalonien.

På engelska har det också nyligen publicerats katalansk poesi, tolkad av Nathaniel Smith, i Seneca Review (vol. XVI, nr 1) utgiven av Hobart & William Smith Colleges, Geneva, NY 14456, USA. Tidskriftens pris är 3,5 USD.

*

Massmedia

DEN KATALANSKA DAGSTIDNINGEN "AVUI" firade sitt tioårsjubileum med inköp av en ny tryckpress. "AVUI" var den första dagstidningen som kunde starta när det blev slut

på alla förbud mot katalansk dagspress efter den 40-åriga Franco-diktaturen. Under de tio år som har gått sedan starten har tidning blivit en uppskattad informationskälla, men den har inte nämnvärt förmått hota de etablerade spanskspråkiga tidningarnas ställning. Avui:s upplaga kommer bara på tredje plats i storlek bland dagspressen i Katalonien efter två spanskspråkiga tidningar. Förlaget planerar dock att expandera och har därför skaffat en ny (svensk) press. Tidningens politiska linje ligger nära CiU, den i Katalonien regerande liberala koalitionen.

Nästa år startar en ny dagstidningen på katalanska i Barcelona. Det är den gamla "Diari de Barcelona" - i folkmun kallad "El Brusi" - som kommer ut igen. "Diari de Barcelona" är den äldsta tidningen i de Katalanska Länderna och en av de äldsta i Europa. Den startade 1792 för första gången och utgavs på spanska. Under napoleonkrigen, då Spanien invaderades av franska trupper, kom den dock ut i en tvåspråkig, fransk-katalansk upplaga. Tidningen lades ner för några år sedan av ekonomiska skäl. Nu kommer den alltså ut igen, men på katalanska.

Trots att det finns flera veckotidningar och en stor mängd facktidningar och tidskrifter av olika slag på katalanska - även juridiska, vetenskapliga och tekniska - är upplagorna små. Statistiken visar att bara 10% av tidningarna som läses i Katalonien är på katalanska.

*

KATALANSKANS STÄLLNING INOM ETERMEDIA är starkare än på tidningsområdet. Det finns nu flera radiostationer på katalanska och på TV-sidan sänds sedan några år program på katalanska framställda i Barcelona av den spanska rikstelevisionens andra kanal. Dessutom finns, sedan 1983 TV3 - den helkatalanska TV-kanalen - som omedelbart vunnit TV-tittarnas gunst. Den stora publik som den katalanska kanalen har dragit till sig har gjort att t o m spansk TV har börjat ta efter vissa av TV3:s succéprogram.

I fjol kunde kanalen börja ses på Mallorca. Mallorkiner intresserade av att se TV på sitt eget språk bildade ett bolag för att skaffa kapital till byggandet av en mottagarlänk. Anledningen till att det inte från början finns en gemensam TV-kanal för alla Katalanska Länderna i Spanien beror på den spanska grundlagens utformning och hur de betraktas av centralmakten. Man påstår att Katalonien, Valencia och Balearerna talar var sitt språk. TV3 står under den katalanska autonoma regeringen och från Madrid menar man dessutom att den därför inte har befogenheter att sända utanför Kataloniens gränser. Men å andra sidan garanterar grundlagen fullständig informationsfrihet i den spanska staten. Vem som helst kan alltså installera utrustning t ex för att få italiensk, fransk eller algerisk TV, vilket många spanska hotell gör för sina utländska gäster.

Också i Valencia har folket nu tagit saken i egna händer och byggt länkar. I fjol ordnade invånarna i 26 orter i norra delen av området en insamling för att bygga en länk. Den började sända i mars i år och nu kan nästan en miljon valencianer se katalansk TV trots flera försök till förbud som spanska myndigheter gjort för att hindra detta. I Elche, nära Benidorm, håller man för närvarande på med att göra en insamling för en mottagarlänk. På ön Ibiza var det själva den lokala regeringen som enhälligt beslutade att bygga en länk. Menorca har redan länkar som ger befolkningen möjligheten att se TV3.

R.B.

BÖCKER

"Baskien och Katalonien, den långa vägen till självstyre" av Pau Puig i Scotoni. Kursverksamhetens förlag, Lund, 183 sidor.

"Nationalism" är nästan ett fult ord för de flesta svenskarna, hur blågula de själva än kan vara. Därför är det kanske naturligt med bristande intresse i Sverige för de folkgrupper som utgör en nation men som inte har en egen stat. Baskien varit mål för en viss uppmärksamhet inom svenska massmedia, mest beroende på ETA:s terrordåd. Vad det gäller Katalonien är bristen på litteratur och nyhetsrapportering större, särskilt med tanke på att tusentals svenska turister besöker området varje år.

Följaktligen kan man väl säga att det nästan är en stor händelse att det nu kommit ut en bok som behandlar nationalismen i Baskien och Katalonien.

Bokens författare, Pau Puig i Scotoni, är född i Katalonien och medlem i den katalanska föreningen Les Quatre Barres. Han har bott länge i Sverige och studerat och doktorerat i historia i Lund. I boken behandlar han inte bara den katalanska nationalismen, utan beskriver dessutom på ett koncentrerat sätt Kataloniens naturförhållanden, historia, ekonomi, språk och kultur. Hans framställning är saklig och förmår ge en bra bild av Kataloniens särart.

Boken omfattar dock inte de övriga Katalanska Länderna, alltså Valencia-regionen, Balearerna och Ibiza. Visserligen har nationalismen i moderna tider varit svagare där än i Katalonien, men dessa områdens bidrag till den

katalanska kulturen har varit väsentliga för att forma den katalanska egenarten.

"Baskien och Katalonien, den långa vägen till självstyre" är en mycket överskådlig och lättläst bok. Den innehåller grundläggande information som aldrig tidigare har samlats i bokform på svenska och som resenärer, spanskstuderande och alla som är intresserade av Baskien och Katalonien kan ha stor nytta av. Dessutom utgör boken en viktig läsning för alla Spanienkännare som vill skaffa sig en helhetsbild av den moderna spanska staten./R. BOHIGAS

UN ESCRIPTOR CATALA EN LLENGUA SUECA: PAU PUIG i SCOTONI

A finals d'estiu es publicava a Suècia el primer llibre escrit en suec per un català: "Baskien och Katalonien, den långa vägen till självstyre" (Euskadi i Catalunya, el llarg camí fins l'autonomia). És un fet sense precedents i que, com ja diem en la nostra ressenya en suec a la secció "Böcker", gràcies al tema tractat ompla un buit important a Suècia. En aquest país, que vol passar per culte, fins ara era impossible trobar cap llibre en suec sobre Catalunya.

Pau Puig ha viscut a Suècia setze anys - des de que en tenia 18 - i ha estudiat i s'ha doctorat d'història a la Universitat de Lund. Això m'ho explica en la tercera trobada nostra, la primera que no és casual. Es dóna el cas que ens vam conèixer, no pas a Suècia sino a Barcelona fa dos anys, al despatx d'Oriol Pi de Cabanyes, el Cap de Relacions Culturals de la Generalitat. Ell anava a visitar-lo precisament pel seu llibre, doncs necessitava ajut per a les il·lustracions.

No cal dir que està molt satisfet de que finalment el llibre hagi sortit. M'explica que es ven bé, fins i tot a Dinamarca, malgrat que només s'hagi publicat en versió sueca. De moment, no hi ha el projecte de traduir-lo a altres llengües nòrdiques.

Pau Puig també té una altre llibre en marxa "que ja està pràcticament llest", diu. Ara li caldrien tres mesos de tranquil·litat per acabar-lo. Es tracta d'una obra que podriem dir és el cas invers a la ara publicada: un llibre d'història de Suècia en català.

Des de fa prop d'un any Pau Puig ha tornat a Catalunya i viu a l'Empordà, d'on és el seu pare. Allà és on ell té les arrels, malgrat que abans de venir a Suècia havia viscut un temps a París, i que, encara més cosmopolitisme, la seva mare és suïssa. La seva feina actual - que no li deixa temps per enllestir el llibre d'història de Suècia - és cooperar en els preparatius de la celebració la tardor vinent del setanta aniversari del Club Escandinau de Barcelona. El Club vol muntar una sèrie d'actes culturals, en els que hi col·laborarien tant els països escandinaus com la Generalitat de Catalunya. La intenció, a més, és que la celebració serveixi de motiu per engegar a Barcelona una mena de centre cultural escandinau permanent.

Aquest projecte tindria com a contrapartida l'organització d'actes de difusió de la cultura catalana a Escandinàvia. Pau Puig ha rebut una petita beca de la Generalitat per col·laborar als actes del Club Escandinau i establir els contactes necessaris als Països Nòrdics per endegar un intercanvi cultural, motiu pel que ara és de pas per Suècia. L'objectiu primari és organitzar una Setmana Catalana a Estocolm. Diu que hi ha interès per part sueca i que és molt segur que es faci el 1988.

Així ho esperem a Les Quatre Barres. Mentrestant recomano als nostres socis suecs i catalans la lectura del llibre "Baskien och Katalonien, den långa vägen till självstyre", i sobretot de la part que parla de Catalunya, que conté informació que tots hauriem de conèixer. I, no cal dir, aquest llibre és el regal nadalenc perfecte a amics i familiars suecs interessats en els Països Catalans.

R. BOHIGAS

FAMOS PIANISTA CANVIA DE DOMICILI

Als actes que organitza la nostra associació ens mancarà ara la presència de Josep Ribera, el "més famós dels catalans establerts a Suècia". Des de l'estiu passat el seu lloc de residència és Copenhaguen, on ha estat anomenat catedràtic de piano del Reial Conservatori de Música.

Per nosaltres això ha estat una sorpresa. Pocs mesos abans havia guanyat les oposicions de catedràtic de piano del Conservatori d'Estocolm. Per què va tornar a fer oposicions a Copenhaguen, quan acabava de guanyar les d'un càrrec igual a Estocolm? Ribera ens respon per telèfon que "la plaça d'Estocolm tenia un inconvenient. Tots els càrrecs de catedràtic de música a Suècia són d'una duració limitada a deu anys. La plaça de catedràtic de piano al Conservatori de Música de Copenhaguen és més important que la d'Estocolm, i a més, vitalícia".

Quaranta-sis persones es van presentar a les oposicions, valorades per un jurat internacional. Finalment en van quedar sis: dos danesos, un alemany, un francès, una txecoslovaca i Josep Ribera. Com ja sabem, el català fou el guanyador.

Ara el tindrem més lluny i no ens serà tan fàcil comptar amb ell en les nostres activitats. La darrera en la que ell participà, l'homenatge pòstum a Salvador Espriu que Les Quatre Barres va organitzar l'any passat, va ésser un acte memorable. La lectura de poesies d'Espriu en suec, català i altres idiomes, elegantment combinada amb il·lustracions musicals al piano, fou una de les coses

més boniques i de més categoria que ha fet la nostra associació en els últims anys.

Per la part que ens toca, no podem dir que aquest anomenament sigui una bona notícia. Per Josep Ribera sí, evidentment, i un nou èxit en la seva trajectòria de músic. Una trajectòria que va començar un temps després d'arribar a Suècia, el 1960, durant el franquisme. Deu anys més tard, comença seriosament la seva tasca de pedagog, quan Hans Leygraf, llavors considerat el primer pianista suec, s'estableix a Viena i Josep Ribera el substitueix com a professor de l'Escola de Ràdio Suècia. En aquella època, Ribera ja havia començat una carrera de solista, que amb el temps l'ha portat a actuar de forma continua pràcticament a tota Europa, la Unió Soviètica inclosa.

Portada d'un dels discos que Josep Ribera ha gravat als països escandinaus.

El nostre pianista ha fet aquí un treball molt important per donar a conèixer la música catalana. A part de les obres de compositors nostres que periòdicament inclou en els seus concerts, es destaquen els dos recitals de programa exclusivament català, organitzats per Les Quatre Barres, que va donar a la famosa Grönewaldssalen d'Estocolm els anys 1980 y 1983. A més, Ribera ha gravat a Suècia quatre discos amb obres dels catalans Frederic Mompou, Enric Granados, Robert Gerhard, Ricard Lamote de Grignon, Juli Garreta, Felip Pedrell, Eduard Toldrà, Xavier Montsalvatge, Joan Guinjoan i del castellanenc Joaquim Rodrigo. Seria natural que una tasca així se li reconegués a Catalunya. Això, però, encara no ha tingut lloc i el perquè no el sabem.

A part dels quatre discs de música catalana que ha fet, la seva discografia fins ara comprèn quinze microsols amb música del repertori clàssic, en alguns casos amb obres que compositors actuals li han dedicat a ell personalment. El seu darrer disc l'ha gravat amb la casa danesa Danacord i conté dues sonates per violoncel i piano del famós pianista i compositor rus del segle passat Anton Rubinstein; disc que ha rebut uns grans elogis de crítica, no solament a Dinamarca sinó també als Estats Units. Diaris com el New York Times i el New York Herald, i revistes com la American Record Magazine, entre altres publicacions, l'han destacat en les seves cròniques.

Donem a Josep Ribera la nostra enhorabona. Ell a Dinamarca continua "fent país" i ens diu que la música catalana ja ha estat present en el primer concert que aquesta tardor ha donat a Copenhagen.

R. BOHIGAS

L'ARTISTA COL.LABORADORA EN AQUEST NUMERO: ULLA KOISTINEN

Vaig néixer a Karlsborg, però visc a l'àrea d'Estocolm de finals dels anys 50 ençà. He estudiat a l'escola d'art Konstfackskolan, on vaig rebre el títol de professora de dibuix. Durant els anys 80 he començat a treballar amb teixits i he fet estudis a Handarbetets vänner. La meua forma d'expressió artística preferida és la pintura i les imatges teixides.

M'agrada viatjar i conèixer ambients i persones diferents de les acostumades.

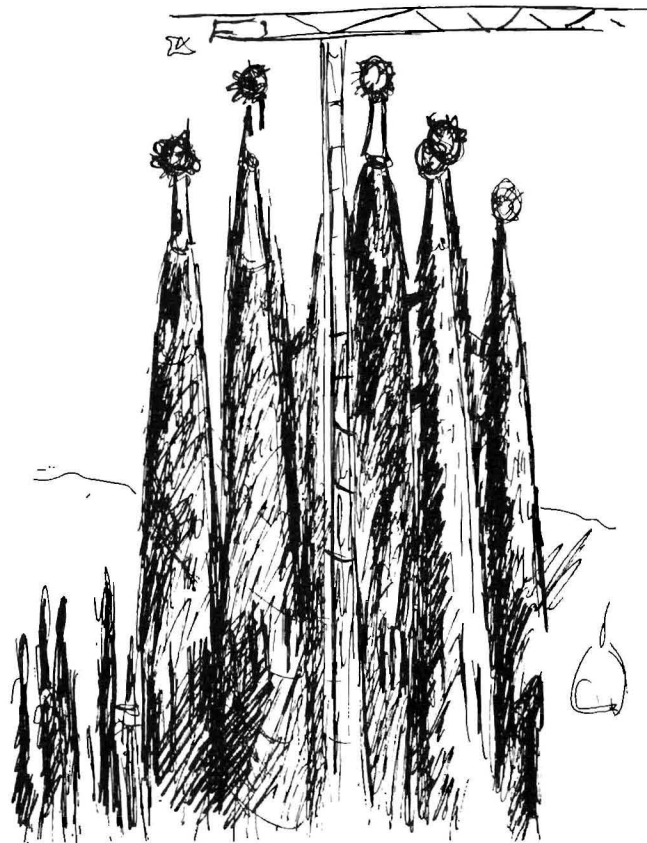
När man ser allt
så här från
ovan
är staden
och el borden het
på facaden

Jaga standard mått närmast.

MEDVERKANDE KONSTNÄR I DETTA NUMMER: ULLA KOISTINEN

Född i Karlsborg men bosatt i Stockholmstrakten sedan slutet av femtiotalet. Utbildad på Konstfackskolan, teckningslärarexamen. Under åttiotalet har jag börjat arbeta med textila material och utbildad mig på Handarbetets vänner. Jag uttrycker mig helst i måleri och vävda bilder.

Jag är intresserad av att resa och upptäcka andra miljöer och människor än de invanda.

VI GAV OSS UT I VÄRLDEN

Det finns platser på jorden som är ojämförbara. Katalonien är en sådan. Från det kylslagna Stockholm startade en grupp ur Järfälla Konstforum i slutet av september för att göra en resa till Katalonien.

Vi var väl förberedda. Maria Carme Dahlin, själv uppvuxen i Barcelona, hade under tio söndagsförmiddagar berättat för oss om Kataloniens historia. Vi hade studerat både äldre och nutida konst därifrån och hade, trodde vi, en rätt god bild av vad som väntade oss. Själv hade jag en speciell längtan efter att se den gamla preromanska konsten, framvuxen i Pyrenéerna på båda sidor om den nuvarande gränsen.

Vi blev överrumplade av Barcelona, dess charm och liv. Det är en stor stad men verkar inte överbefolkad. Trafiken, t ex är välregisserat dragen genom de stora stråk, som korsar staden. Det är en industristad där människan inte glömts bort. Katalanen är stolt över sitt land och visar det genom att satsa på kultur. Friheten att få uttrycka sig och sin egenart har alltid varit väsentlig. Annars hade aldrig Gaudí fått bygga sina märkliga hus och anläggningar.

Vi bodde mitt i Barcelona. Vårt hotell hade en underbar takterrass, varifrån man hade utsikt över hela Barcelona, dess omgivande berg och havet. Vi fick alltså ett bra begrepp om hur staden växt från hamnens gamla gotiska kvarter till de senast byggda moderna affärs- och bostadskvarteren.

Det har skrivits så mycket om vad som finns att se i Barcelona så jag skall bara ge några personliga intryck.

Sagrada Familia är som ett stort skal, en ruin, men det är bara skenbart. I hundra år har man försökt förverkliga Gaudís tankar. Lyftkranar och byggnadsmaterial visar att någon gång skall katedralen stå färdig.

Det sägs att Gaudí hämtade inspiration från Montserrat, det heliga berget, som också är en symbol för Katalonien. I somras hade man anlagt bränder där på fyra olika ställen samtidigt. Som genom ett under hade elden förhindrats att förstöra klostret. Klosters basilika har funnits sedan medeltiden och dit vallfärdar man för att tillbe Mare de Deu de Montserrat. Hon sitter framför ett kapell högt uppe i kyrkan. Dit når man genom en trappa och en smal gång. Den heliga jungfrun är upplyst, annars råder ett stort dunkel. Jag stannade nästan hela dagen inne i kyrkan och följde vad som hände. Mitt på dagen sjöng en gosskör och andakter hölls då och då. Det var en alltigenom märklig stämning.

En dag reste vi till Figueras för att besöka Dalís museum. Det är en gammal teater som han själv förvandlat till ett allkonstverk. Han måste ha njutit när han skapade detta surrealistiska museum över sin egen konst. Det kändes bra att veta att Dalí själv lever i detta hus om också gammal och svag.

Pyrenéerna såg vi inte så mycket av, utom när vi for ut till Cadaqués vid kusten. Också här har det varit skogsbränder i somras och kilometer efter kilometer av förkolnade stammar visade var elden gått fram. Nu i höst har Cadaqués haft väldiga översvämningar till följd av att regnet inte sugits upp av trädrötterna. Men livet skyndar sig att komma igen och en grönska spirar ur askan.

Vi var nere i Katalonien i tio dagar, en alldeles för kort tid. Min dröm är att kunna vandra i Pyrenéerna

nästa sommar på båda sidor om gränsen och uppleva den storslagna naturen och den kultur som en gång blomstrade där. Naturligtvis med Barcelona som utgångspunkt. Barcelona som har så mycket att ge både av det förgångna och det nuvarande.

Vi fylldes till brädden av intryck från Miró, Tapiés, Picasso, Dalí och de för oss tidigare inte så kända konstnärerna Casas, Rusiñol, Nonell, m fl. Också dagens konstnärer är mycket intressanta och utrustade med den speciella fantasi som tillåts växa sig stark och komma till uttryck i denna underbara plats i världen.

ULLA KOISTINEN

CONVERSES BALEARIQUES (X)

Aina - Què llegeixes?

Bep - Llig "A menudo".

Aina - Que és un llibre?

Bep - No, és una revista setmanal mallorquina magníficament presentada, li han posat un títol en català "Sovint", però està tota escrita en la llengua vernàcula de Madrid.

Aina - I per què aquest títol?

Bep - Supòs que això de "sovint" es refereix als atacs que es fan i es faran adesiara a la cultura de les Balears.

Aina - Ho trobes?

Bep - Si no mira el número 22 a la plana 16, l'article "Tonterías normalizadoras" ataca el Consell Insular de Mallorca per haver publicat en català un cartell on s'aconsellava el ciutadà d'evitar els incendis forestals.

Aina - No és d'ençà set-cents anys que el català és la llengua de les Balears?

Bep - Sí, però ells creuen que tot s'hauria de posar en una llengua universal que entengués tothom.

Aina - Quin doi! Estarem ben arreglats si tots ens hem de posar a parlar i a escriure en anglès.

Bep - En canvi no he vist que mencionin un mapa-guia turístic editat pel mateix Consell, també pagat amb els doblers públics.

Aina - Sí, jo també l'he vist i estic empagueïda de veure aquesta prova d'analfabetisme i d'inconseqüència.

Vet aquí uns exemples. Escriuen:

1) Port d'Andratx, però Puerto Pollensa en lloc de Port de Pollença.

2) Cap Blanc però Cabo Enderrocat en lloc de Cap Enderrocat.

3) Santanyí amb ny però Puigpuñent amb ñ.

4) S'Illot de Sa Porrassa però Isla Dragonera en lloc de Sa Dragonera.

5) Lluçmajor però Monasterio de Lluch en lloc de Monestir de Lluc sense h final.

6) Estany de ses Gambles, però Laguna dels Salobra en lloc de Es Salobrar de Sa Font Santa, amb r final.

7) Valldemossa amb dues esses i en canvi Masanella amb una.

8) Es Bufadó sense r final.

9) San Jordi sense t final.

I un gran etcètera vergonyós.

Bep - Es veu que es pensen que el bilingüisme consisteix en fer faltes d'ortografia.

Aina - Jo no som bilingüe, en tot cas seré políglota.

POESIA

Amb aquesta poesia de Nadal, el Consell Directiu de les Quatre Barres desitja a tots els socis unes bones festes i un feliç any 1987. El seu autor és J.V. Foix, molt conegut als Països Catalans i internacionalment.

"Ho sap tothom, i és profecia" és del llibre "Onze Nadals i un cap d'any", publicat l'any 1960 i ha estat traduïda a altres idiomes.

HO SAP TOTHOM, I ÉS PROFECIA

Ho sap tothom, i és profecia.
La meva mare ho va dir un dia
Quan m'acotxava amb blats lleugers;
Enllà del somni ho repetia
L'aigua dels astres mitjancers
I els vidres balbs d'una establíia
Tota d'arrels, al fosc d'un prat:
A cal fuster hi ha novetat.

Els nois que ronden per les cales
Hi cullen plomes per les ales
I algues de sol, i amb veu d'albat,
Criden per l'ull de les escales
Que a cal fuster hi ha novetat.
Els qui ballaven per les sales
Surten i quaiten, des del moll,
Un estel nou que passa el coll.

El coraller ho sap pel pirata
Que amaga els tints en bucs d'escata
Quan crema l'arbre dels escrits;
Al capità d'una fragata
Li ho diu la rosa de les nits.
L'or i l'escuma d'una mata
Clamen, somnàmbuls, pel serrat:
A cal fuster hi ha novetat.

El plor dels rics salpa pels aires,
I les rialles dels captaires
Solquen els glaços del teulat.
Un pastor ho conta als vinyataires:
A cal fuster hi ha novetat.
El roc dels cims escampa flaires,
I al Port mateix, amb goig roent,
Pinten, pallards, l'Ajuntament.

El jutge crema paperassa
Dels anys revolts, a un cap de plaça,
I el mestre d'aixa riu tot sol.
El fum dels recs ja no escridassa
I els pescadors faran un bol.
Tot és silenci al ras de raça
Quan els ho diu l'autoritat:
A cal fuster hi ha novetat.

Els de la Vall i els de Colera
Salten contents, a llur manera,
I els de la Selva s'han mudat;
Amb flors de fenc calquen a l'era:
A cal fuster hi ha novetat.
De Pau i Palau-saverdera
Porten les mels de llur cinglera
I omplen els dolls de vi moscat.

Els de Banyuls i els de Portvendres
Entren amb llanes de mars tendres
I un raig de mots de bon copsar
Pels qui, entre vents, saben comprendre's.
Els traginers de Perpinyà,
Amb sang barrada en drap de cendres,
Clamen dels dalts del pic nevat:
A cal fuster hi ha novetat.

Res no s'acaba i tot comença.
Vénen mecànics de remença
Amb olis nous de llibertat;
Una Veu canta en recompensa:
Que a cal fuster hi ha novetat.
Des d'Alacant a la Provença
Qui mor no mor, si el son és clar
Quan neix la Llum en el quintar

La gent s'agleva en la nit dura,
Tots anuncien la ventura,
Les Illes porten el saïm,
I els de l'Urgell, farina pura:
Qui res no té, clarors del cim.
La fe que bull no té captura
I no es fa el Pa sense Llevat:
A cal fuster hi ha novetat.

El Port de la Selva, Nadal de 1953

NADAI

BON

